އިޤްތިޞާދީ ނަހަރަކަރާއި
ނަބަވީ ސީރަތު

ޢަބްދުﷲ ޝާކޫރު ޙަސަން

(ޖުލައި 2102ގެ ދަރުމަޔާއި ގުޅޭ)

މަނާ ލިސްޓު

އިތުރުސާހިބާ ބަޢްޟަﷲ ދަޢުވަތު
ވަސަލްޙަމަ ޤުރްއާނާއި ސުންނަތުގެ
ސިފައިގައި ހުރަހަމުގެ ވައިގެއިވާ
މާތްކުރަމުގައި ދީނާމަތާ ހަމަހަރުން
އިންސާނުންނަން ބާރުންވާނެ ހުރިހާ
ދާއިރާތަކުގެވެސް ޢަސާސްތަކެއް ވަނީ
ބަޔާންކޮށްދެއްވައިފައެވެ. އެގޮތުން
އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާގެވެސް ޖެއްސަވައިދީ
ވަނީ ފުރުމާކޮށްދެއްވައިފައެވެ.
ޕެންގައި ކަސަބަރުއްވައިފައިވާ
ހުކުމްތަކާއި ތަރުތީބުއްވެސް
ވަނީ ދެއްވައިފައެވެ. ހަލާލާއި،
ހަރާމާއި، ހުއްދައާއި، މަކްރޫހައިގެ
ސިފައިގައި އަލިގަނޑުވެސްނަން
އުސޫލުތަކުގައި ދެއްވައިވާ
އުސޫލުތަކުގެ ވެސް ހަމަކަށާއިވާ
އަސްލު ފުރިހަމަ އެއްކަމެއް، ހުއްދަ
ތަކެތީގެ ދިރާސާއް ދެއްވައިފައި
ނުވާތޯ. ހަރާމްތަކުގެ ވަނީ

ބާރަށްކުރަމްވައިފައެވެ. ހަރާމްތަކުގެ
ކުރި ދިރާސާއް ވަނީ ދެއްވައިފައެވެ.
ހަރާމްކުރަމްވައިފައިވާ ކުރި
ދިރާސާގައި ނުހިމެނޭ ކަންތަކު
އެއްކަލޭ ފަސް އުޞޫލުތަކުގެ ގޮތުން
ހުއްދަ އެއްކަމެއް ކަމުގައި ވަނީ
ޙައްވައިފައެވެ. މަކްރޫހަ ތަކެތިވެސް
ވަނީ އިންސާނުންގެ ޖަވާބުދާރީގެ މައްޗަށް
ދާއިރާތަކުގައި އަޙްކާމު ކަނޑައަޅުއްވާ
ޝަރުޢުކުރެއްވިއެވެ. މިކަމާގެވާތީގެއީން
އިންސާނުންގެ ހިތާއި ނަފްސު
ބާރުކުރަމްވައި ތަރުބިއްޔަތު
ކުރައްވަމުން ބާކީކަމެއް މަޢީގެ ނަފްސު
އިރުޝާދުދެއް ވަނީ ދެއްވައިފައެވެ.
އިންސާނުންގެ ޖަވާއިދު އާދެ ޚިޔާލުގައި
މަކްރޫހަ ތަކެތި ދުރާކުރަމްވަމުން
ޖެހެއެވެ.

ހަރާމް ނުން ކާންވެ އެއްކަލި
އުޞޫލުތަކެއް ގޮތުން ހަރާމު

އެއްކަލުކުރާ ޙަލާލްވާއި، ވާޖިބުން
އިންސާނުންގެ ނަފްސާގެ ތަރުބިއްޔަތުގެ
ސަބަބުން އާދަގެ އަހުލުޙާ ހިތް
ކަރަހަތްކެރިކަން އިސްލާމް ދީނަކަރު
ކަނޑަ އެއްކަލް ބާރުނުކަރަވާޔަތް
ވާއި، ހަރާމްތަކުގެ ފިލާވެ
ކުރެވުމުގެ އިސްލާމީ އެއްޙަގަން
މުޢާމަލާތުކުރަން ފިލާކަރައިވާ
ވަރަށްބޮޑު ޚިދުމަތްގަނެއްތެވެ.
ދުނިޔަވި މުޢާމަލާތްތަކުގައި
އިސްލާމީރުގެ އިމުން ބާރުނަވެ
މަސައްކަތް ކުރިޔަށް ގެންދިޔުމަން
ހުވަވައިޚިލިފައިވާ ވަރަށް ގަހަވަސް
ދުނިޔައެއްކެވެ. އިސްލާމީރުގެ
ދާއިރާގައި ކުރުވުން ކަށްގައްގަކާއި
ބާރުނުކުރުވުން ގަކަދީ ވަރަށް
ގިނައެވެ. ނުކުރުވުން ކަށްގައްގަކާއި
ބާރުނުނުކުރުވުން ގަކަދީ ދާދި
މަދުވެ. ހަޤީޤަތުގައި މިއީވެސް
އިންސާނީއްހަގެ މުޅިސިން
ބަޢްޟަﷲ ދަޢުވަތުވަސަލްޙަމަ
އިންސާނީއްހަގަން ކުރެއްވި ވަރަށްބޮޑު

އިޙްސާންތެރިކަމެވެ.

ހަލާލު އެއްޗިހީގެ ތިޖާރަތް ނުދައްކުމާއި، ދާދި މަދު އެއްޗިހިތަކެއް ހަރާމްކުރައްވުމަކީ އިންސާނިއްޔަތަށް އިސްލާމްދީނުގެ ކިހާއިތުރު އިޙްސާންތެރިކަމެއްކަން ވިސްނައިގަތުމަށްޓަކައި އެހެނިހެން ދީންތަކުގެ ތާރީޚު ބަލައިލުމަށް ވަރަށް ފައިދާހުރި ކަމެކެވެ. ޔަހޫދީން ކްރިސްޓިއަން ދީނުގެ ތާރީޚު ބަލައިލުމުން ފެނިއްޖެވެ. ބައިތުލްމާލު ދިމާކުރެވޭ ގަވާއިދުތަކުން ބާރުއަޅާކަމެވެ. ޤުރުބާން އަށްވާ ގުރުބާނީގެ އަޅުވެރި ދަރިވަރުންނަށް ބަލާއިރު ބަރާބަރު ބަހާލާވާތީ ހިތްޕާ ބަރާބަރު ގާއިމުވެއެވެ. ޖުޙްފާ ސްޓޭނުލްތަކުން ބޭނި އަޅުވޭ ފާހަގަ ބައިތުލްމާލުގައި އަނިޔާވެރިކަމާ ކަމަޅައި، އެކަންކަމުން އަޅުވި ބަރާބަރުކަން ކަމަނަވެ. ކުރިމަތި މަޖުބޫރުގޮތް ފިލުވާ އެކަމުގެ ބަރާބަރު ކަމުގައި ބޮޑު ދުވެ ފުރައިޗުގައި އަޅުވޭ އެކަމަ ފުރަތަމަ މުޖުތަމަޢު އިސްލާމިއްޔާ، ހެދި ވެޖެހުނު އެއަށް ފުރިހަމަވެއްޖެވެ. ހުރިހާ ދީނުގައި ދީނާއި ދުނިޔެ ތަފާތުވެގެން ދިޔައީ މިޔަފާރީގެ ހިސާބުން ބޮޑަށް ބާރީޝާކަމުގެ ސަބަބުންނެވެ.

އިސްލާމްދީނުގައި އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާގައި ބަރާބަރުކަމާއި ޢަދުލުވެރިކަމާ ކަންކަމުގެ ތަރައްޤީގައި ހިމެނޭ، ރިބާއާއި، ޖޫއާގެ ވައްތަރުތަކާއި، ވިޔަފާރީގައި ކުރިދިޔުމާއި،

އެކަޤީގަދަނާރާ ގުޅުނަމާ ޚިޔާނާތުގެ ތަރުތީބު ކަނުޑޭ ނުކުރާތީވެ ބަސްއުފުލާތަކުގެ ފަރާތުން ނުލާހިސާބުން ޝަރުޢީ ޢަމަލުތަކުން ކިހާވެސް ބޮޑަށް ރަނގަޅު ނުވާއިރު ކަމަކަށް ބައިބަލާވާ ނުދާނެ ކަމުގެ ސަބަބުން ގޮތެއްގައި ކުރަން ގެޔަށް ޤަބޫލު ކުރަން މަޖުބޫރުކުރާ ބޮޑެތި ބާރުތަކެއް އެދުމާއި ބައިބަލައިނުލައި ދީނާ ހުރިހާ އަދަބުގައި ދެމަހަކު ގޮތަށް ދައުރަކަށް ފުރުޞަތު ބޮޑެތިވަނީ މަސައްކަތުގެ ކަންކަމަށެވެ.

ރިބާ

ރިބާއާދެވު އިސްލާމްދީން ދެކޭގޮތް މިއަދު ދުނިޔޭގައި އާއްމުކޮށްފައިވާ އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމާ މުޅިން ތަފާތެވެ. އިސްލާމްދީން އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ރިބާ ހުއްދައެއްނުކުރެއެވެ

(uncompromising attitude).

ދަރަނިދިނުމުގެ ޝަރުޠެއްގެ ގޮތުންވެސް ދަރަނީގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގެ ގޮތުންވެސް

ދަރަނީގެ އަސްލު ޢަދަދު

(principal amount)

އަށްވުރެ އިތުރު ފައިސާއެއް ފައިސާގެ ގޮތުން ނުވަތަ އެހެން ގޮތަކުން ދެވިގެންނުވާނެ ކަމުގައި ވިދާޅުވެއެވެ.

މިއަދު ދުނިޔެއިން ފެންނަމުންދާ ހުރިހާ ދީނެއް ފަހުން ރޭވިގެން ދިޔަ ހުރިހާ ކުރިއަރާފައިވާ ދިވެހިބަސް ފަރުމަހަށް ބަލާކަމުގައި ބަހަނާމިސާލުގެ ގޮތުން ނިޢުމަތްތަކުގެ ދާއިރާގައި ފެންނަތަނާ ކަމަށް އެޤީނުކަމެއް ފަރާތްތަކާއި ތަޢާރަފު ކުރިޔަސް ޔަހޫދީންނަށް ވާންނަށްފަދަ ކިސްމަތުގެ ކަމުގެ ވިލާތުން މަޢުލޫމާތު ލިބިފައެވެ.

ބިންމަތީގައި ފެސާދަ ޢާއްމުވީ ރިބާގެ ސަބަބުންނެވެ. އަހަންމީހުންގެ މުދަލެއް ދަރަނިވެރިކަމުގެ ކަރުދާހާއެކު ފުރަނީ ރިބާގެ ސަބަބުންނެވެ. ބާޒާރު ގޮތްގޮތުން ބަލަ ފުރައިއުމުގައި ދުނިޔެގަތާކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ނުބައިކޮށްގަތީ ރިބާގެ ސަބަބުންނެވެ. އިޤްތިޞާދީ ނަހަމަކަން ބަހުރުފަހަނަގައިދިއައީ ރިބާގެ ސަބަބުންނެވެ. އިންސާނުންގެ އަޚްލާޤީ ބޭނުންތަކާއި ފުދުމުގެ އަސްލު ބާރު ހުރަހަކަން ވަފާއިވެސް ރިބާއެވެ. ބާޒާރުގައި ގަނޑުއެއްކަމުގެ ބަރަކާތްތަކަށް ދަތިކުރުމުގައި ހަރުދަނާވާ ކުދިމިސާލެއް

އަގުބޮޑު ވައްކަން ދިނުމުގެ ސަބަބަކީ ރިބާއެވެ. ދަރަނީގެ ޙިޔާނަތުންތަކުން ވިޔަފާރިކުރަމުން ރިބާއާ ހުރަހެވެ.

ރިބާއަކީ ފުރުޞަތުގެ ސުވާލު

ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ދީނެއްގައި ކާއި ތަންކޮޅެއްގައިވެސް ނުބައިކަމެއް ކަމުގައި ބަލަމުން އައި ކަމެކެވެ. ޝަރުޢީ ގޮތުން ނަމަވެސް. ނަބިއްޔުނާ ސައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމަގެ ޝަރީޢަތުގައި ރިބާ ވަނީ މާބޮޑަން، މާޞުވާކަން، މާޞިޔަތަކަން ޙަރާމްކުރައްވައިފައެވެ. އެކަން އިޙްސާންކުރައްވައިފައެވެ. އާދެ ނަޞީޙަތަކީ ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމުގައި މުސްތަޤްބަލުގެ ބާރު އޮތަކީ ދުވަސް ރިބާއަށް ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދަށް މިގޮތަށް ވިރުނުވުވެވެ. ނަމަވެސް މިހާރު ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމުގެ ގޮތުގައި ރިބާގެ މުހިއްމު ބާރު ގައިދާއި ވަރުން ރިބާއާ ނުލައި ދިރިއުޅުމުގެ ވައިދަރުގައި ހިނގަމުން އެބުގުރިޔާސް މުސްތަޤްބަލު ކަމަށްވެ. ނަމަވެސް ބަރަކާތްތަކައި ދީ ނުބައި ވަނީ އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމު އިސްލާމްބާ ނުކުރަވާނެއެވެ. ރިބާގެ ނުބައިކަމުން ސަލާމަތްވާން މަގު މުޙައްމަދީ ޝަރީޢަތުގައި އޮޅާވާނެއެވެ. އޭ ސަލާމަތުގެ މަގު އޮތުން އެއްވެސް ނިޒާމަކު ނެތެވެ.

ޖުވާ

އިސްލާމްދީން ވަނީ ޖުވާގެ ހުރިހާ ވައްތަރުތަކެއް ޙަރާމްކުރައްވައިފައެވެ.

މިއަދުގެ ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމުގައި ޖުވާވެސް ވަނީ ޙައްމުވެފައެވެ. ޙިއްސާރަސްޓާއި، ފޮރެކްސް ޓްރޭޑިންގ، އަދި ސްޕެކިއުލޭޝަން (Futures, Forward Trading, Speculation) ފަދަ ރިބާ ނަންނަމުގައެވެ. ވަރަން ގިނަ ޤައުމުތަކެއްގައި އެކަންކަންވަނީ ޤާނޫނީގޮތުން ހުއްދަކަށްފައެވެ. ޖުވާގެ ވިޔަފާރި ދަނީ ހިނގަމުންނެވެ. މުޙައްމަދީ ޝަރީޢަތުގައި އެކަންކަމަށް އެއްވެސް ޖާގައެއް ނެތެވެ.

ސްޓޮކް އެކްސްޗޭންޖު ޓްރޭޑިންގެ ސަބަބުން އިޤްތިޞާދަށް ދެރަނޭގަކުން ގެއްލުންދިނުއެވެ. އާގެތަކައިން އެއްބަރޭގި ފައިސާގެ ބޭނުމި އަދަދުތަށް އެއްފަރާތުން އަނެއްފަރާތަށް ބަދަލުވަމުންދާއިރު އިޤްތިޞާދަށް އެއްވެސް މިންވަރެއް އިތުރުނުވެވެ. އެކަމަށް ދިރާސާ ކުރުމަށް "ސުވާލު އެއްކަރަން ސުވާލު އެއްވަރު ސުވާލު" (zero sum game) އެވެ. ދަވަސް ސަބަބަކީ އިޤްތިޞާދުގެ ރައްޔިތު ބޭނުންތަކަށް ފައިސާންހިފޭގެން އުޅޭއިރު ސްޓޮކްއެކްސްޗޭންޖުގެ ބާޒާރުގައި ފައިސާ ވަރަން ގިނައެވެ. ދުނިޔޭގެ ގިނަ ޤައުމުތަކުގެ ބަޖެޓް އެކުލަވައިލެވޭ ދަރަނި ބަޖެޓުގެ ގޮތުގައެވެ. ނަމަވެސް ޚޮތުރެގެންދާ މުދިން ގޮޕުގެ ދާއިރާއެއްގެ ދުގެ ވާހަކައެއްގެ ސަބަބުން ކޮށްލަގުތައްގެ ތަރަކީގައި Stock Cxchange, Commodity Exchange, & Currency Forward Market ގެ ދާއިރާގައި ބިޑިޔަން ރުފިޔާގެ "ދިޔަވަރު ކުޑަވ ބޮޑުވެގެން" ހިނގައިދެއެވެ.

އިސްލާމްދީނުގެ ނަބިއްޔާ މުޙައްމަދު ސައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމަގެ އިޤްތިޞާދީ ތަޢުލީމުވަނީ އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާއިން ހުއްދަކޮށް ޙައިދާތަކެއް ޖެހިގޮތުގެ މިހިރާ ސިއްރު ދަރުތަކެއް ބަންދުކޮށްފައެވެ. އާޗަސްތަކަން ރަބްވަތެއް ކަމުގައި ޚަޞްޞަ ސާހިބާ ގެންނަވި ޖާހިރު ޝަރީޢަތް ވަނީ އިސްލާމްދީންނަށް ބާވަތުގެ މުޢާމަލާތު ހުރިހާ ކަމަކުން ސާފުވެ ހުސްދުރުވެގެންނެވެ.

ދަރުމަ